

NĀK RUDENTIŅIS,

Sociālajiem dienestiem aug darba apjoms, bet cilvēku trūkst

● LIENE KUPIČA
● LINDA KILEVICA

Tuvojošos rudeni un ziemu ar bažām gaida katrs, kurš nav atradis savu vārdu miljonāru sarakstā, bet visvairāk – sociālo dienestu darbinieki, kuri redz, ka tuvākajā nākotnē problēmas būs lielas. Ziemā, kad rēķinos iekļauti izdevumi par apkuri, tiek vairāk patērēta elektrība, mājokļa pabalsta pieprasījuma apmērs pieaugs. Darbinieku trūkums, pārslodze un raizes, ka palīdzību nesaņems visi, kam tā pienākas, – tāda pašlaik ir sociālā darba ikdiena.

Satrauc mazo pensiju saņēmēji

"Viegli cilvēkiem nebūs un arī sociālajiem darbiniekiem ne!" prognozē Cīravas pagasta sociālā darbiniece Mairīte Alfuse, kura iepriekš bija Aizputes novada Sociālā dienesta vadītāja. "Cīravā ir lielās centrālāpkures mājas, kur dzīvo cilvēki gados un ļoti daudzi vientuļie seniori. Pensijas ir ap 300–400 eiro, reti kuram vairāk. Cilvēki godam strādājuši, bet acīmredzot netaisni trāpījies pensijā iešanas laiks," norāda sociālā darbiniece.

M. Alfuse saskata, ka rudenī varētu būt lielāks palīdzības prasītāju pulks. "Vēl gaidām, ko valdība lems, varbūt palīdzības iespējas un atbalsts būs lielāks. Visvairāk mani tiešām satrauc pensionāri ar mazajām pensijām, ņemot vērā, ka viņi ir tā apzinīgākā ikdienas rēķinu maksātāju daļa, taču viņiem vajadzīgi arī dakteri un zāles. Manai kaimiņienei pensija ir 327 eiro un 90 centi. Lai iegūtu maznodrošinātā statusu, ienākumi drīkst būt 327 eiro. Viņa samaksā par

dzīvokli, elektrību, nopērk zāles, un ēšanai nekas dižs pāri nepaliek. Uzskatu, ka sociālā palīdzība būtu jāpiešķir pēc būtības, nevis vadoties pēc noteikumiem," uzsver M. Alfuse. Piemēram, ir valstis, kur pārtikas pakas tiek piešķirtas ikkatram iedzīvotājam, nevis vien trūcīgajiem.

Smagi klājoties tiem, kuriem tagad jāgādā malka, kas kļuvusi dārgāka. "Taču cilvēki ir dažādi, un noteikti arī rudenī joprojām būs tādi, kas nelūgs palīdzību, pat ja viņiem tā pienāksies. Bet lauku priekšrocība ir tā, ka mēs viens otru zinām, katru varam personīgi uzrunāt, pamudināt, lai nekautrējas. Iespējams, ka daudzus dzīve piespiedīs mest kautrību pie malas," pauž pieredzējuši sociālā darbiniece. Vienlaikus viņa norāda uz vēl vienu problēmu, ar ko saskaras sociālie dienesti – bieži palīdzības prasītāji var būt cilvēki, kuri algu no darba devēja saņem neoficiāli.

Jaunajiem ir rokas, kājas un galva

"Domājot par ģimenēm ar bērniem, mani turpmāk baida ēdināšanas jautājums. Aizputes novadā bija brīvpusdienas, bet tagad vairs tā laikam nebūs. Zināms arī, ka cena ēdienreizēm tiks celta. Jā, valsts pabalsti ģimenēm ir pacelti. Ir tādas ģimenes, kas dzīvo tikai no pabalstiem. Viena otra ģimene kopumā saņem ne mazu naudu, un situācija ir labāka nekā tad, kad ģimenes valsts pabalsts bija 11 eiro. Taču tagad par šo pacelto pabalstu daudziem iznāks pusdienu apmaksai," vērtē M. Alfuse.

Lai arī sabiedrības daļa pauž uzskatu, ka tik traki jau nav un nebūs kā 90. gados un šobrīd ģimenēm finansiālais stāvoklis

Ir cilvēki, kuriem pienāktos palīdzība, bet viņi nevēršas pašvaldībā, norāda gan Liepājas, gan Dienvidkurzemes novada Sociālajā dienestā. Dzīves sadārdzinājums radījis lielu emocionālo spriedzi tiem, kuri nav raduši lūgt, un darba apjoma pieaugumu sociālajiem darbiniekiem.

ir daudz labāks, M. Alfuse tam īsti negrib piekrist. "Vismaz mēs laukos to nejūtam. Naudas varbūt ir skaitliski vairāk, arī pabalsti kļuvuši lielāki, bet pieaugošās dārdzības un izdevumu dēļ sanāk nopirkt tieši to pašu, ko agrāk, vai brīžiem pat mazāk," viņa salīdzina. "Jaunajiem cilvēkiem laukos ir rokas, kājas un galva uz pleciem, un zeme. Ja nav darba, bet grib domāt uz priekšu, var *pahaltūrēt* – ogas lasīt, kartupeļus vākt, sēnes un ogas mežā salasīt un tad pārdot," pauž sociālā darbiniece. "Godīgi sakot, ir arī izaugusi daļa paaudzes, kura gaida, ka visu izdarīs viņu vietā kāds cits."

Cilvēki gaida pensiju indeksāciju, varētu nākt klāt padsmi eiro. "Bet, ja elektrības cena pieaugs par 65 procentiem, kā es lasīju, tad ko tas dos?" saka M. Alfuse.

"Sociālie darbinieki tiek gatavoti dažādām situācijām, vadība mūs morāli atbalsta, sekojam līdz izmaiņām. Esam gatavi, pati

esmu optimiste un uzskatu, ka viss atrisināsies: jaunie cilvēki ir apķērīgi, bet vecākā gadagājuma ļaudīm – lielāka pieredze. Mūsu vecāki kādreiz izdzīvoja ar vispār mazu naudu," piebilst sociālā darbiniece.

Bažas par tiem, kas neatbilst kritērijiem

Liepājas Sociālā dienesta vadītājas pienākumu izpildītāja Santa Altāne paredz, ka rudenī būs lielāka iedzīvotāju aktivitāte un vērsšanās dienestā ar dažādiem jautājumiem.

Pēc iesniegtajiem rēķiniem ir redzami cenu pieaugumi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Jāņem vērā, ka pabalsta aprēķinā tiek iekļauti tikai komunālo pakalpojumu izdevumi. Netiek vērtēti citu preču grupu cenu pieaugums, piemēram, pārtikai, kas arī ietekmē mājāsaimniecības budžetu. Liepājas Sociālā dienesta Sociālās palīdzības daļas vadītāja Dace

Lagzdiņa norāda, ka no pagājušā gada Liepājas saistošie noteikumi papildināti ar nosacījumu, ka par apkuri, tostarp malku, ir jāpievieno rēķini un čeki. Pabalsti tiek piešķirti gan trūcīgām, gan maznodrošinātām mājāsaimniecībām, un finansiālā atbalsta apmērs ir atkarīgs no personas ienākumiem un izdevumiem, un katrai personai vai mājāsaimniecībai tas ir atšķirīgs. Iespējams, ka trūcīgā statusa iegūšanai ienākuma sliekšnis tiks celts, līdz ar to izmainīties varētu arī maznodrošinātā statusa ienākumu līmenis, ko nosaka pašvaldība. D. Lagzdiņa norāda, ka sociālās palīdzības saņēmēji lielākoties ir seniori, invalīdi un ģimenes, kurās bērnus audzina viens no vecākiem. Bažas rada tā klientu grupa, kuru ienākumi nedaudz pārsniedz normatīvajos aktos noteikto ienākumu līmeni un līdz ar to neiekļaujas kritērijos, lai saņemtu atbalstu, viņa uzsver.

ES DOMĀJU TĀ: VAI JUMS NĀCIES LŪGT PALĪDZĪBU?

Ieva Šillere
– māmiņa:
– Tā ir gadījies, bet ne nopietnās nelaimēs. Mani novērojumi

liecina, ka vislabprātāk palīdz tie, kuri paši reiz saņēmuši atbalstu. Patiesība "dots devējam atdodas" strādā, bet maz tādu, kas gatavi palīdzēt, neko nesaņemot pretim. Daļa sabiedrības pieradusi, ka pienākas visāda palīdzība, pabalsti, atbalsti. To saņem arī tie, kam nevajadzētu.

Svetlana Brauna – pensionāre:
– Nekad un neko neprasu, neesmu prasījusi. Vienkārši esmu

tāds cilvēks. Arī pie ārstiem neeju. Ja ir slikti, pati ar visu tieku galā. Pirms gadiem četrdesmit smagi saslimu. Nonācu Zinātnu akadēmijā pie viena profesora. Mani izpētīja, un profesors pateica, ka neesmu no šīs pasaules, ka pati tikšu galā un atveseļošos.

Nadežda Griņeviča – no Ukrainas:
– Pati neesmu prasījusi, jo grūti to darīt, bet man piedāvāja

palīdzību. Kad dzīvoju Ukrainā, strādāju labā amatā un alga bija laba. Bieži palīdzēju citām māmiņām, kam mazi bērniņi. Mēs esam cilvēki, nevis dzīvnieki, un palīdzēt ir dabiski, jo mums piemīt spēja just līdzīgu darīt labu. Zinu, ka strādāšu un sev un bērnam vajadzīgo nopelnīšu.

Evija Cvetkova – atpūšas:
– Nē, neesmu to darījusi. Ja kāda problēma, cenšos pati

tikt galā, sameklēju vajadzīgo informāciju. Vēl jau svarīgi, lai ģimene, tuvinieki cits citu atbalstītu, kad vajag. Cilvēka dabā ir palīdzēt, jo mums dots saprāts. Ja to nedarīsim, tad ar ko atšķirsimies no dzīvniekiem? Palīdzot var gūt lielu gandarījumu.

Lidija Ruble – pensionāre:
– Ir nācies, arī Sociālajam dienestam. Labi palīdzēja, paldies. Prasīt

palīdzību ir šausmīgi grūti, bet daudzi cilvēki pat nelūgti grib man palīdzēt. To esmu piedzīvojusi. Es arī kādreiz, kad biju stipra, citiem cilvēkiem daudz palīdzēju. Varbūt tagad tas nāk atpakaļ?

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO